

रक्तनाते संबंधातील जात वैधता प्रमाणपत्राच्या आधारे
कुटुंबातील इतर व्यक्तींना जात प्रमाणपत्र/जात वैधता
प्रमाणपत्र देण्याबाबत अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र
देण्याबाबतचे नियम २००३ मध्ये सुधारणा करण्यासाठीची
शिफारस करण्याकरिता उपसमिती गठीत करणेबाबत-

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: - एसटीसी-२०१७/प्र.क्र.१२७/का.१०

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
तारीख: -१५ नोव्हेंबर, २०१७.

वाचा :-

- १) महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा महा.क्र.२३)
- २) महाराष्ट्र अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम, २००३.

प्रस्तावना:-

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग आणि विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गात मोडणाऱ्या व्यक्तींना द्यावयाचे लाभ किंवा संरक्षण हे काही वेळा या प्रवर्गात न मोडणाऱ्या व्यक्ती, जातीची बनावट प्रमाणपत्रे सादर करून मिळवित असल्यामुळे खऱ्या मागासवर्गात मोडणाऱ्या व्यक्ती या सुविधांपासून वंचित रहात असल्याची बाब निदर्शनास आली होती. भारतीय संविधानातील तरतुदीनुसार मागासवर्गीयांसाठी अनुज्ञेय असलेले लाभ व हक्क यांचे संरक्षण होणाऱ्या दृष्टीने तसेच अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग आणि विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गात मोडणाऱ्या व्यक्तींना सामाजिक, राजकीय आणि शैक्षणिक क्षेत्रात जास्तीत जास्त न्याय मिळावा म्हणून जातीचे प्रमाणपत्र देण्याच्या प्रक्रियेचे/पडताळणीचे विनियमन करण्याकरिता तसेच जातीची खोटी प्रमाणपत्रे देणाऱ्या प्राधिकाऱ्याला किंवा खोट्या माहितीच्या आधारे जातीची प्रमाणपत्रे मिळविणाऱ्या आणि त्याद्वारे मिळणाऱ्या लाभांवर हक्क सांगणाऱ्या व्यक्तींना शिक्षा करण्याची तरतूद करण्यासाठी कायदा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला.

तसेच मा.सर्वोच्च न्यायालयाने कु.माधुरी पाटील प्रकरणी दिलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार शासनाने, "महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा महा.क्र.२३)," दिनांक १८.१०.२००१ पासून लागू केला असून त्याअंतर्गत महाराष्ट्र अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम, २००३ तयार केलेले आहे. तसेच सामाजिक न्याय विभागाने अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग

(जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम, २०१२ दिनांक ०१.०९.२०१२ पासून लागू केलेले आहेत.

सामाजिक न्याय विभागास रक्तनाते संबंधातील जात वैधता प्रमाणपत्राच्या आधारे कुटुंबातील इतर व्यक्तींना जात वैधता प्रमाणपत्र देण्याची तरतूद करण्यासाठी जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे नियम २०१२ मध्ये सुधारणा करण्यासाठी मंत्रिमंडळाने दिनांक ३.१०.२०१७ रोजी मान्यता दिलेली आहे.

त्याच धर्तीवर अनुसूचित जमातीसाठी जातीचे प्रमाणपत्र देणेविषयक नियम २००३मध्ये सुधारणा करण्याबाबत अभिप्राय देण्यासाठी मंत्रिमंडळ उपसमिती नेमण्याचा शासनाने निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय:-

रक्तनाते संबंधातील जात वैधता प्रमाणपत्राच्या आधारे कुटुंबातील इतर व्यक्तींना जात वैधता प्रमाणपत्र देण्याची तरतूद करण्यासाठी जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे नियम २०१२ मध्ये मंत्रिमंडळाने मान्य केलेल्या सुधारणांच्या धर्तीवर अनुसूचित जमातीसाठीच्या नियम २००३ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत अभिप्राय देण्यासाठी पुढीलप्रमाणे मंत्रिमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात येत आहे:-

१	मा. श्री.चंद्रकांत पाटील, मंत्री, महसूल, मदत व पुनर्वसन, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळुन)	अध्यक्ष
२.	मा.श्री.सुधीर मुनगंटीवार, मंत्री, वित्त आणि नियोजन, वने	सदस्य
३.	मा.श्री. विष्णू सवरा, मंत्री, आदिवासी विकास	सदस्य
४.	मा.श्री. गिरीष महाजन, मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण, जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास	सदस्य
५	डॉ.दिपक सावंत, मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण	सदस्य
६	मा. श्री.राजकुमार बडोले, मंत्री, सामाजिक न्याय आणि विशेष सहाय्य	सदस्य
७	मा. श्री.जयकुमार रावल, मंत्री, रोजगार हमी, पर्यटन	सदस्य
८	आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	सदस्य सचिव

२. मंत्रिमंडळ उपसमितीची कार्यक्षमता खालीलप्रमाणे राहिल -

(१) सामाजिक न्याय विभागाचे नियम २०१२ मध्ये मंत्रिमंडळाने मान्य केलेल्या सुधारणांच्या धर्तीवर अनुसूचित जमातीसाठीच्या नियम २००३ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत अभिप्राय देणे.

(२) अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समित्यांच्या कामकाजाचे स्वरूप, सद्यःस्थिती व अडचणी याबाबत आढावा घेऊन तपासणी समित्यांचे कामकाज पारदर्शक, सुलभ, वेगवान होण्यासाठी उपाययोजना सूचविणे.

३. मंत्रिमंडळ उपसमितीचा कार्यकाल हा १ महिन्याचा राहील.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७११५१६४७५२५५२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

ल.गो.ढोके

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
- ३) मा. मंत्री (महसुल) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा. मंत्री (जलसंपदा) यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. मंत्री (सार्वजनिक आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव
- ८) मा. मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव
- ९) मा. मंत्री (रोजगार हमी) यांचे खाजगी सचिव
- १०) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ११) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- १२) मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- १३) महाराष्ट्र राज्य जनजाती सल्लागार परिषदेचे सर्व सदस्य
- १४) प्रधान सचिव, आदिवासी विकास यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई
- १५) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
- १६) निवड नस्ती कार्यासन.१०